

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Midwoud, 23 maart 2023

Kenmerk: B4751

Betreft: Reactie wetsvoorstel tot wijziging omgevingswaarde stikstofdepositie 2030 en vergunningplicht o.a. intern salderen

<https://www.internetconsultatie.nl/wijzigingomgevingswaardestikstof2030envergunningplicht/b1>

Geachte heer, mevrouw,

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) is een vereniging die als doel heeft het behartigen van belangen van melkveehouders in Nederland. NMV is een vakbond voor en door melkveehouders. Twee van onze belangrijkste speerpunten zijn: een goed inkomen voor gezinsbedrijven en 'meten is weten'. De NMV is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40656654 en heeft het volgende adres: Broerdijk 30, 1679 GK Midwoud.

Wetsvoorstel

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) reageert hierbij op de internetconsultatie "wetsvoorstel tot wijziging omgevingswaarde stikstofdepositie 2030 en vergunningplicht o.a. intern salderen."

Met dit voorliggend wetsvoorstel gaat het onder andere over het naar voren halen van de doelen die zijn gesteld in de Wet Stikstofreductie en Natuurherstel. Zo wordt de omgevingswaarde van 74% van de stikstofgevoelige Natura 2000-gronden onder de kritische depositiewaarde (KDW) verschoven van 2035 naar 2030. Dit gebeurt op basis van doelen die geen wetenschappelijke onderbouwing hebben.

Het standpunt van de NMV is en blijft dat deze doelen onrealistisch en onhaalbaar zijn. Dit standpunt is ook in overeenstemming met het standpunt van verschillende andere agrarische organisaties. De doelen in dit wetsvoorstel zijn pure politieke keuzes, zonder rekening te houden met de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur (ABBB).

PAS-melders

Het stoort de NMV behoorlijk dat dit wetsvoorstel voorligt, terwijl andere problemen, zoals de PAS-melders, nog steeds niet opgelost zijn. Bedrijven die al 4 jaar in enorme onzekerheid leven door nalatigheid en fouten van de overheid. Een overheid die al 4 jaar roept dat ze de PAS-melders gaan legaliseren, maar er nog steeds géén één heeft gelegaliseerd.

Net zoals in het fosfaatdossier is het ijkmoment van de eventuele stikstofreductie totaal niet onderbouwd en grotendeels gebaseerd op aannames.

Stikstof

Het wetsvoorstel is alleen gefocust op stikstof en totaal niet gericht op de natuurdoelen. Daarbij zijn er volgens de Europese maatstaven veel meer factoren van invloed op het in stand houden van natuur, zoals: aantal mensen/toerisme, klimatologische veranderingen, hogere temperaturen, droogte, extreme neerslag in korte tijd, hydrologie, waterwinning, ziekten, plagen, beheer, bodemeigenschappen, ecologie, bosbouw en natuurlijke processen.

De NMV vindt dat het moet gaan om het doel zoals die in de Habitatrictlijn staat: "Beschermen van habitatsoorten, zodat ze niet verslechteren, of in een gunstige staat van instandhouding brengen." Daarbij dient rekening gehouden te worden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.

Het woord stikstof komt zowel in de Vogel- als Habitatrictlijn niet voor. Stikstof komt wel in de NEC-richtlijn voor.

De vraag is: kan de Minister van Natuur en Stikstof bevestigen dat de staat van instandhouding van een habitattypen altijd ongunstig is als de KDW wordt overschreden?

Aanscherpen stikstofdoelen

De vraag die we hierboven stellen m.b.t. KDW is ook direct van belang op het aanscherpen van stikstofdoelen.

De NMV vindt het aanscherpen van de stikstofdoelen onrealistisch en onhaalbaar. De NMV kan geen wetenschappelijke onderbouwing vinden die bevestigt dat alleen stikstof, met de voorgestelde omgevingswaarde en de daarbij horende KDW, plus het verschuiven van 2035 naar 2030, zorgt dat de natuur niet verslechtert, maar zou zorgen voor herstel van alle soorten natuur die door Habitatrictlijn worden beschermd. Deze insteek is uitsluitend gebaseerd op een volledig theoretische benadering.

Ook mist de NMV zowel de juridische- als de wetenschappelijke onderbouwing van de verhoging van 50% naar 74% van het stikstofgevoelige Natura 2000-areaal in Nederland dat onder de KDW moet komen.

Ijkmomenten

Onderdeel van dit wetsvoorstel zijn twee ijkmomenten: in 2025 en in 2028. Tijdens deze ijkmomenten wordt bezien of er dwingende inhoudelijke redenen zijn om iets meer tijd te nemen voor het behalen van de doelstellingen. Het vreemde is dat er in memorie van toelichting drie redenen genoemd zijn om meer tijd te nemen, waarbij wordt genoemd dat er voldoende natuurherstel is en natuurherstel op koers ligt. Die omschrijvingen zijn veel te vaag. Dan zal er toch beslist eerst een nulmeting moeten worden gedaan met de juiste verslaglegging van de resultaten, zodat er getoetst kan worden. Maar is het daarnaast ook van belang dat de dwingende inhoudelijke redenen zich verhouden met de omgevingswaarde en de KDW?? Wat wordt dan leidend?

Financieel

De NMV mist een kosten-baten analyse: de financiële gevolgen van dit wetsvoorstel zijn in het geheel niet meegenomen.

Ook in dit wetsvoorstel wordt gerefereerd aan de 25 miljard, maar daarover is nog steeds weinig duidelijkheid. De provincies hebben al laten blijken dat de budgetten onvoldoende zullen zijn voor alle opgaves. Dus ook dat vraagt eerst meer duidelijkheid en inzichtelijkheid.

KDW

Voor de NMV is en blijft de KDW geen norm waarop beleid gemaakt kan worden, omdat de onzekerheidsmarges te hoog zijn. In het Alterra rapport KDW-N2000, Alterra rapport 2397 en Alterra nr. 1654 Van Dobben en Van Hinsberg, 2008, wordt duidelijk dat de KDW (te) veel op aannames is/was gebaseerd. De NMV vindt dat wetgeving niet op zo'n fragiele basis gestoeld kan worden. Daarom vindt de NMV dat de KDW geen onderdeel kan en mag uitmaken van beleid en vergunning. KDW kan alleen een richting geven van de dalende depositie, maar kan geen toets waarde zijn.

Vergunningplicht

De NMV is faliekant tegen vergunningplicht voor stikstof gerelateerde wijzigingen. De NMV heeft altijd aangegeven dat vergunde ruimte vergund moet blijven. Dit is een recht volgens het EVRM. Een veehouderijbedrijf heeft latente ruimte nodig om schommelingen in dieraantallen en diersoorten (gesloten bedrijven met kalveren en jongvee in de melkveehouderij) op te kunnen vangen. Maar ook om ondernemingsvrijheden te behouden voor bedrijfsvoering, afzetmarkten en soms persoonlijke omstandigheden.

Daarnaast zullen vergunningplicht en latente ruimte het bevorderen van stikstofreductie door innovatie, management of andere maatregelen totaal niet bevorderen.

Dit betekent ook dat er dan geen mogelijkheden zijn voor innovatie in combinatie met groei en het wegstrepen van de latente ruimte. Sowieso zit er een enorme vaagheid in wat betreft het inzichtelijk zijn van de al behaalde reducties: dat is namelijk helemaal niet inzichtelijk!

Het moment dat is begonnen met het tellen van de reductie, het uitgangspunt dus, is totaal niet duidelijk. En daarbij: waar is al die reductie gebleven (stikstofbank?) van alle bedrijven die gestopt en uitgekocht zijn?

Deze wetswijziging zien we als zeer ongewenst, omdat het juist een averechtse werking zal hebben op de reductie van stikstof.

Het doel

Het echte doel van de Habitatrictlijn, namelijk de staat van de natuur, komt niet aan de hand van verifieerbare feiten aan de orde. In 2018 werd nog gerapporteerd dat 81% van de Natura 2000 natuur wél voldeed. De EU heeft nimmer een ingebrekestelling afgegeven. Er moeten metingen naar NH₃ en NO_x in de natuur plaatsvinden, omdat die beide een ander effect hebben.

Grijze stikstof uit industrie en transport worden gebruikt om de zwarte Piet naar de agrarische sector toe te schuiven. Terwijl groene stikstof uit deze sector juist heel veel positieve invloeden heeft.

Sinds 2010 worden er ten onrechte geen bodemanalyses voor het landelijk meetnet bodems meer genomen en roept men zonder metingen en zonder enige bronvermelding van alles over de staat van de bodem. De NMV blijft erbij: Meten is Weten!

De staat van de natuur en de Nationale Databank Flora en Fauna vormen een grote black box, die wel met gemeenschapsgeld gevuld wordt, maar niet toegankelijk is of waar men dure data kan kopen die niet gebruikt mag worden.

De NMV vraagt zich af: "Hoe is het mogelijk dat heel Nederland in de tang van stikstof zit, terwijl het doel in niet transparante modellen zit?"

AMVB

De NMV wenst geen opname van een Algemene Maatregel van Bestuur, omdat daarmee verregaande maatregelen zonder de Tweede en Eerste Kamer doorgevoerd kunnen worden.

Politieke wind

Ons verzoek is dan ook om dit plan in de ijskast te zetten en ruimte te geven aan de stem van het platteland zoals bekend volgens de verkiezingsuitslag van 15 maart 2023. Met het door het ministerie voorgestelde plan brengt u veel meer ondernemers en evenementen die nauwelijks een natuurvergunning hebben in de problemen.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd tekent de NMV, in afwachting van uw reactie die opgenomen wordt in een commentaarnota.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Melkveehouders Vakbond
Broerdijk 30
1679 GK Midwoud

Correspondentieadres:

Postbus 277, 3840 AG Harderwijk

Telefoon: 06 213 22 313

E-mail info@nmv.nu

Voor meer informatie of vragen kunt u zich richten tot m.logtenberg@nmv.nu en m.smits@nmv.nu

H. Bleker

(voorzitter)

G. van Schaick

(penningmeester)

